

פ ר ט י כ ל

מישיבה י"ד של ועדת הכנסת
מיום רביעי, כ"ה סיון, תש"ט,
(22.6.49) בשעה 9 בבקר.

פ.	אילנית	-	מפ"ם	נוכחים: חברי
מ.	בן-עמי	-	ספרדים	הועדה -
ד.	בר-רב-האי	-	מפא"י	
ד.	בר-נפת	-	מפ"ם	
י.	ברץ	-	מפא"י	
י.	ברי-תודה	-	מפא"י	
מ.	גרבובסקי	-	מפא"י	
א.	ג'רג'ורה	-	הרשימה הדמוקרטית נצרה.	
י.	הררי	-	היו"ר	
י.	צבי יהודה	-	מפא"י	
ת.	כתן-מיגורי	-	חרות	
ש.	כ"ץ	-	חרות	
הרב נורוק	-	החזית	הדת	
י.	קוסוי	-	מפא"י	
י.	שמחוני	-	מפא"י	
א.	שפטל	-	מפא"י	

בזכות דעה מיעוצת: ז. גלומקא - החימנים.

מוזמן: שר המשפטים.

היו"ר י. הררי: מוסר מישיבה זו נקראה באופן מיוחד כדי לדון בהוראת השעה ליו"ר הכנסת לנוהג מסוים כל עוד אין תקנון חדש. מבקש את ד. בר-רב-האי, יו"ר ועדת התקנון, לתביר את העניין.

ד. בר-רב-האי: מסביר שועדת התקנון פתבקה ע"י יו"ר הכנסת להכין את הוראת השעה על כך ארעו כמה מקרים של אשור חוקים בכנסת בלי דיון וכדי שלא יישנו מקרים כאלה להבא, החליטה ועדת התקנון על הוראה נוספת. ועדת התקנון גם החליטה בקשר לעוד 2 ענינים: סדר היום ושאלות, אך ענינים אלה יובאו לוועדת הכנסת בישיבה אחרת.

הסעיף הראשון (מבוסס על סעיף 103 בהצעת התקנון של שר המשפטים) כפי שנרשם בפרטיכל הוא כדלקמן: "שאלה הנוגעת לדיוני הכנסת שאין לה הוראה בתקנון, תחליט בה ועדת הכנסת. החלטה מסוג זה תהיה

ד. בר-רב-האי:

תקדים מחייב כל עוד לא נחקבל תקנון. שום ענין המהווה שנוי בתקנון או התקדים לא יובא לדיון למליאת הכנסת אלא אם כן הסכימה ועדת הכנסת לכך". לדעתו נפלה כאן טעות וצריך להיות כתוב: "... יחליט בה יו"ר הכנסת" במקום "ועדת הכנסת".

י. בר-יהודה: מתנגד לדעתו של ד. בר-רב-האי שיש כאן טעות. סעיף

זה נוסח כתוצאה מדיוני ועדת המשנה לתקנון ולאחר שנחקבלה הצעת יו"ר הכנסת בצורה בלתי מפלגתית באופן יוצא מן הכלל. לאחר הנסוח החברר שיש להוסיף גם את החלק השני של אותו סעיף, לאור מה שקרה בכנסת: (1) ההצבעה לא התנהלה לפי התקנון; הצעתו של חבר הכנסת בהיר שהכנסת תקבל לתשומת לבה את הענין הנדון היא הצעה לגוף הענין ולא למדר. (2) אשור ארכה של 4 חדשים נוספים לחוק האפוטרופוס על הרכוש הנטוש שכל הארץ מדבר עליו כעל קן של גניבות.

יו"ר הכנסת יכול לדרוש מחבר כנסת למסור לו בכתב את תוכן הודעתו. צריך להיות מוסד שיקבע במקרים של אי-הבנה או פגיעה בתקנון. הגוף המחליט יכול להתכנס בזמן הישיבה וההצבעה נדחית לזמן מה עד שתקבל החלטה. כן יש לקבוע נוהג במקרים כזה שקרה אחרת עם חבר הכנסת וילנר. לא תמיד יש ליו"ר האפשרות להודיע על נעילת הישיבה.

ב. בר-ניר: לדעתו, בעניני תקנון צריך להחליט מוסד ולא אדם בודד.

הנוהג של כינוס ועדת הכנסת או גוף מחליט אחר, בזמן ישיבות מליאת הכנסת במקרה של חלוקי דעות בין היו"ר הכנסת ובין חבר הכנסת בענין התקנון - עלול לעזור לאותם החברים המעוניינים לחבל בעבודת הכנסת ולדחות את קבלת החלטותיה. מתנגד לכך שהיו"ר יהיה פוסק יחיד ומציע להוסיף סעיף ג': "נשיאות הכנסת מוסמכת להחליט אם ענין מסוים מתאים לתקנון או חורג ממנו". כידוע לתברי הסתדרות העובדים הכללית, קיים בהסתדרות מוסד הנקרא "ועדת הבקורת המרכזית" והחלטות ועדה זו מתקבלות פה אחת. אפילו אם אין החלטה מתקבלה פה אחד, מותר

ד. בר-ניר:

המעות על העברת הצעתו למליאה.

שר המשפטים: יש 2 דרכים: (א) שהועדה תחליט כעת על כמה סעיפים שישמשו הוראה ליו"ר כל עוד אין תקנון מושלם ומתוקן.
(ב) לנהוג לפי תקדימים.

מציע להסתמך במקרים של חלוקי דעות על תקנון מועצת המדינה הזמנית. היחה הצעה של מפ"ס שיכולה להתפרש רק כהצעה להוספת סעיף לסקר היום. לא יכולה להיות הצעה לדיון דחוף או לדיון מידני, כי אין דבר כזה בתקנון. התקנון קובע בנוגע לכל ההצעות לסדר היום או לסדר ההצבעה או לסדר הדיון - מחליט בהן היו"ר לפי שיקול דעתו, חוץ מאשר בשני מקרים: (א) הוספת סעיף לסדר היום; (ב) הגבלת זמן הוכוחים. בשני המקרים הנ"ל קובע הבית בהתאם לתקנון מועצת המדינה הזמנית. שולל בהחלט את דעתו של חבר הכנסת בר-יהודה שהצעתו של חבר הכנסת בהיר, שהבית ירשום לפניו את ההודעה, היא הצבעה לעצם העניין. אם אין תקדים - אין קראאה ראשונה, אין קריאה שניה ואין קריאה שלשית, כיון שאין כל החלטה של הבית. בפרלמנטים אחרים דוקא בעניני תקנון יש חשיבות רבה לתקדים, אבל ייתכן מאד שאין זה מתאים למציאות כאן. מוחה נגד הודעתו של חבר הכנסת בר-יהודה שמשרד האפוטרופוס על הרכוש הנטוש הוא קן של גניבות.

י. בר-יהודה: מדגיש שאין הוא מוציא משפט אלא חוזר על דעה הרווחת בארץ.

שר המשפטים: מסכים שהענינים אולם אינם מתנהלים בסדר ויש לתקן זאת, אך אין זה קן של גניבות. הממשלה תביא חוק במקום התקנות לשעת חרום ואז תנתן ההזדמנות לכנסת לדון בכל העניין. אשר לתקנון, מציע הצעה מרחיקה לכת: התקנון שהוצע ע"י משרד המשפטים כתוצאה מדיונים משותפים של ועדת משנה של הממשלה מורכבת מד"ר יוסף ומ. שפירא - הוא טוב. על כל פנים הוא טוב יותר מתקנון מועצת המדינה

שר המשפטים:

הזמנית. לדעתו, הטעיפים 102/3/4, אינם נופלים מהצעת ועדת התקנון. בקשר להודעתו של חבר הכנסת וילנר: לא הייתה לו כל זכות למסור הודעה היות והיא לא נכללה בסדר היום. העובדה שיו"ר הכנסת נתן רשות הדבור לחבר הכנסת וילנר, משמשת תקדים בנגוד לתקנון.

היו"ר י. הררי: מציע לא לדבר על מקרים מסוימים כאלה שקרו בכנסת,

אלא רק לגופו של העניין. לדעתו, בהצעה שהביאה

ועדת התקנון, לא ברור מהו תקנון הכנסת כעת. יש לזכור שקיים חוק תקופת מעבר, הקובע שכל זמן שהכנסת לא קבלה תקנון אחר, התקנון של מועצת המדינה הזמנית מחייב. מציע לנסח את ההוראות ליו"ר כדלקמן: (א) כל עוד לא נתקבל ע"י הכנסת תקנון חדש ומושלם, שאלה הנוגעת לדיוני הכנסת שאין לה הוראה בתקנון מועצת המדינה הזמנית, תחליט בה ועדת הכנסת. החלטה מסוג זה תהיה תקדים מחייב כל עוד לא נתקבל תקנון חדש ומושלם.

(ב) ועדת הכנסת תהיה רשאית להחליט על שנויים בתקנון מועצת המדינה

הזמנית וכל שנוי כזה יהיה נוהג ותקדים למהלך דיוני הכנסת.

(ג) שום צורת דיון המהווה שנוי בתקנון או בתקדים לא חובא למליאת

הכנסת אלא אם כן הסכימה ועדת הכנסת לכך.

יש לקבוע מי הוא הגוף המפרש במקרה של חלוקי דעות. לדעתו, ועדת

הכנסת היא גוף יותר מדי גדול ומפלגתי. מציע שהיו"ר ושני הסגנים

ועוד 2/3 חברים יהוו את הגוף המפרש.

י. שמחוני: סעיף 102 בהצעת שר המשפטים קובע שהיו"ר הוא המפרש

של התקנון והוא יכול להתייעץ, לפי דרישתו, עם ועדת

הכנסת² בזמן בחירת היו"ר והסגנים היה ידוע שאין חברים שאינם

י. שמחונניה:

שייכים למפלגות, אבל היה שיקול ששש חברים היכולים להחעלות מעל לעניני המפלגות וערו אנשים הטובים ביותר. מציעה לתת בענינים פרוצדוריאליים סמכות מקסימלית אבל לא אבסולוטית ליו"ר, כדי שהוא יוכל להתייעץ עם ועדת הכנסת.

ד. בר-ניר: מציע לדון בסעיף למם הנחן הסמכות לפרש את התקנון. הועדה אינה מסכימה לדון בהצעתו של ד. בר-ניר.

מ. גרבובסקי: מבקש שהועדה תביא לכנסת הצעה מחודשת שתקנון מועצת המדינה הזמנית יישאר בתוקפו והכנסת תאשר זאת בהצבעה. יו"ר הכנסת ינהג אך ורק לפי תקנון זה. אשר לפרושים: זהו אמצעי הטבוטז'ה המובהק ביותר. מסכים להצעתו של י. הררי בתוספת שבמקרה שיתעורר ספק על פרושים - היו"ר הוא הפוסק האחרון, אעפ"י שבכמה מקרים גילה היו"ר אדיבות יתרה כלפי האופוזיציה.

יו"ר התפתח הכנסת - י. שפרינצק: תקנון מועצת המדינה הזמנית אינו מתאים לכנסת שיש בה 120 חברים. יש ערך גדול כיצד משפיעים הדברים על העתונות ועל קהל השומעים. שמה הטוב של הכנסת בעולם היהודי הוא אחר הנכסים הפוליטיים שלנו. אשר להערת חבר הכנסת גרבובסקי, על אדיבות יתרה כלפי האופוזיציה, תקום האופוזיציה ותאשר זאת. יש להנהיג בכנסת מינימום של נימוס, לפחות בשנה הראשונה לקיומה, כל עוד אין תקנון חדש ומושלם.

י. בר-יהודה: מציע להפסיק את הוכוח וההצעות תוגשנה בכחב לדיון והצבעה בישיבה

הבאה.

י. קוסובי: מציע להעביר את הענין לוועדת התקנון. מצטרף לדעהו של י. קוסובי.

צני יהודה:

ד. בר-ניר: מציע לתת סמכות להחלטה סופית לוועדת התקנון.

היו"ר י. הררי:

מסכם את דעת רוב הועדה שהענין יועבר
לליבון מחדש לוועדת התקנון, והחלטותיה

תועמדה לדיון כסעיף ראשון בסדר היום של הישיבה הבאה של ועדת

הכנסת.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15 לפה"צ.